

Anne Sağlığında Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri Çalıştayı

ÇALIŞTAY RAPORU

 27 Mayıs 2025

 TÜSEB
Çevrimiçi

tacesse.tuseb.gov.tr

Başkanın Mesajı

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB) sağlık bilimleri ve teknolojileri alanında sistematik bir temelde yapılan inovatif çalışmalara öncülük etmekte, uygulayıcılara ve araştırmacılara bilimsel, teknik ve mali destek sağlamaktadır. Bu kapsamda, sağlık sektöründe yerli ve millî bir Türkiye misyonu ve Ar-Ge odaklı uluslararası lider bir kuruluş olma vizyonuyla hareket etmektedir. “İnsan Sağlığı İçin Bilim ve Teknoloji” şiarıyla, sağlık sektörüne yeni ivme ve enerji kazandırma amacı gütmektedir. Türkiye'nin rekabet gücünü artırmak ve sürekli kılmak için ülkemiz ve insanlığa değer katma potansiyeli barındıran her türlü bilimsel ve teknolojik çalışmayı desteklemektedir.

Türkiye Anne Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü (TAÇESE) TÜSEB bünyesinde kuruluna dokuz enstitüden biridir. “Sağlıklı Anne, Sağlıklı Çocuk, Sağlıklı Nesiller” şiarıyla, “Anne, çocuk ve ergen sağlığı ile ilgili hastalıkların nedenlerinin belirlenmesi, önlenmesi, teşhis ve tedavilerine yönelik teknik ve yöntemlerin üremi, kullanılması ve bunlardan yararlanılmasını sağlamak; bu maksatla özel, vakıf veya kamu sektöründe ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve ortaklıklar yapmak; bu alanlardaki girişimciliği desteklemek” Enstitümüzün amaçları arasında yer almaktadır.

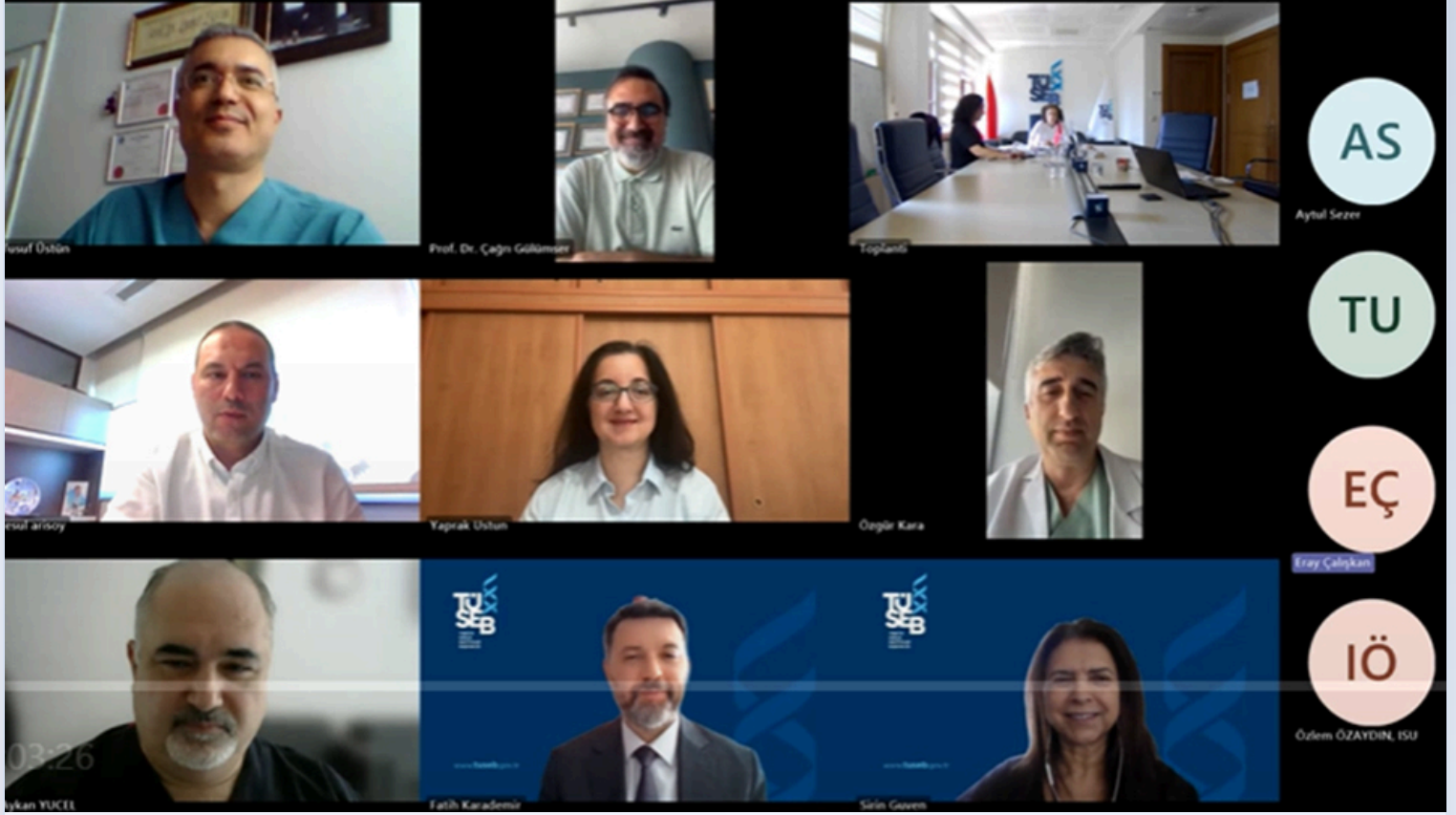
Faaliyet alanımıza giren anne sağlığı, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde sağlık göstergelerinin iyileştirilmesinde kilit bir öneme sahiptir. Gebelik öncesinden başlayarak doğum ve doğum sonrasını kapsayan bu süreç, hem annenin hem de doğacak çocuğun sağlığını doğrudan etkilemektedir. Annenin fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden sağlıklı olması, çocuğun gelişimi için en temel unsurlardan biridir. Bu nedenle, anne sağlığına yönelik koruyucu, önleyici ve iyileştirici sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması hayati önem taşımaktadır.

Konuya özel sorunların tartışılmasını sağlamak üzere “Anne Sağlığında Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri Çalıştayı” düzenlemiş bulunmaktayız. Çalıştayda, Enstitümüz, üniversiteler, kadın ve anne sağlığı dernekleri, sivil toplum kuruluşları ve özel sektörden alanında uzman isimleri bir araya getirmiştir. Ülkemizin yerleşme ve millileşme hedefinden hareketle sağlık bilim ve teknolojilerine katkı sağlamak misyonu ile düzenlediğimiz çalıştayda katılımcılara kurum hakkında bilgilendirme yapılmış, paydaşlarımızla işbirliği yapılabilecek projeler önerileri değerlendirilmiş, projelerin sağlık ekosistemine katkı sağlayacak senaryoları ve sonuçlarını tartışılmıştır. Çalıştay kapsamında ortaya konan görüş ve öneriler sistematik biçimde raporlanarak, ilgili üniversiteler ve meslek kuruluşlarının değerlendirmelerine sunulmuştur.

Sonucun ülkemize hayırlı olması temennisiyle...

Prof. Dr. Şirin Güven

Türkiye Anne Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü Başkanı

Anne Sağlığında Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri Çalıştayı

Çevrimiçi

27 MAYIS 2025

Kurullar

BAŞKAN

Prof. Dr. Şirin Güven

Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü

DÜZENLEME VE YÜRÜTME KURULU

Prof. Dr. Hüseyin Dağ

Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü

Prof. Dr. Aysu Türkmen Karaağaç

Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü

Doç. Dr. Aylin Yetim Şahin

Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü

Doç. Dr. Özlem Özaydın

Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü

RAPORTÖR

Özlem Köksal

Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü

KATILIMCILAR

Prof. Dr. Şirin Güven

TAÇESE Başkanı

Fatih Karademir

TÜSEB Dış İlişkiler Daire Başkanı

Batuhan Yeşilyurt

TÜSEB Proje Yönetimi ve Destek Daire Başkanı

Doç. Dr. Özlem Özaydın

TAÇESE AR-GE Uzmanı

Özlem Köksal

TAÇESE İstatistikçi

Prof. Dr. İsmail Mete İtil

Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği Başkanı

Prof. Dr. Rıza Madazlı

Maternal Fetal Tıp ve Perinatoloji Derneği Başkanı - İstanbul

Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fak. Kadın Hastalıkları ve Doğum

ABD

Prof. Dr. Cansun Demir

Perinatoloji ve Riskli Gebelikler Derneği Başkanı

Prof. Dr. Şevki Çelen

Türkiye Maternal Fetal Tıp ve Perinatoloji Derneği SBÜ Etlik

Şehir Hst.

Prof. Dr. Aykan Yücel

Ankara Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Sağlık

Uygulama ve Araştırma Merkezi

Prof. Dr. Dilek Şahin

Ankara Şehir Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi

Prof. Dr. Gürkan Uncu

Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi - Kadın Sağlığı

Dernekleri Federasyonu Başkanı

Prof. Dr. Eray Çalışkan

Uluslararası Jinekoloji ve Obstetrik Derneği

Prof. Dr. Özgür Deren

Hacettepe Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum ABD

Doç. Dr. Pınar Tokdemir Çalış

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum

ABD

Doç. Dr. Resul Arısoy

Türk Perinatoloji Derneği

İçindekiler

Başkanın Mesajı	1
Kurullar	3
1.1 Çalıştayın Amacı	7
1.2 Özet	7
1.3 Çalıştay Programı	8
1.4 Çalıştay Uygulama ve Analiz Yöntemi	9-13
2. Kapsam Değerlendirmesi	14-15
3. Değerlendirme ve Sonuç	16

Tablolar

Tablo 1. Anne Sağlığında Güncel Sorunlar ve çözüm nerileri alıştay Programı	8
Tablo 2. Anne Sağlığı Alanlarında ne çıkan Konular	14-15

Şekiller

Şekil 1. Anne Sağlığında Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri Çalıştayı A) Davetiye; B) Program	8
Şekil 2. TÜSEB Sağlık Modelleri	10
Şekil 3. TÜSEB Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü (TAÇESE) Personeli	10

1. Anne Sağlığında Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri Çalıştayı

1.1 Çalıştayı Amacı

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB) Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü (TAÇESE) bünyesinde 27 Mayıs 2025 Salı günü yapılan çalıştayı amacı; annelerin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimlerini destekleyerek, sağlıklı bir toplumun temellerini atmak amacıyla projeler, sağlık politikaları geliştirilmesi ve uygulanmasıdır.

1.2 Özet

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB) Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı (TAÇESE) tarafından gerçekleştirilen Anne Sağlığında Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri Çalıştayı, üniversite, dernek, sivil toplum ve kamu çalışanları ve akademisyenlerden oluşan çalışma grubu tarafından gerçekleştirilmiştir. TÜSEB'in misyon, vizyon, üçlü sarmal modeli kapsamında faaliyet alanlarına dahil etmesi gereken başlıklar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalıştayıda TAÇESE' nin yürüttüğü faaliyetler, insan kaynağı kapasitesi, mevcut projeleri ve stratejik hedeflerine ulaşmada gereksinim duyduğu alanlar değerlendirilmiş; sorunlara yönelik teknoloji tabanlı çözüm önerileri ile bu çözümlerin anne, bebek, klinik, halk sağlığı ve aile boyutundaki etkileri ele alınmıştır.

Mottomuz olan "Sağlıklı anne, sağlıklı çocuk, sağlıklı nesiller" hedefimize ulaşmak için gerekli çalışmalar başlamıştır. Bunun için yapılan görüşmelerde, ihtiyaca yönelik yenilikçi projeler belirlenmesi amacıyla dernekler kendi üyeleri ile kapsam analizleri yapmayı planlamıştır.

Son olarak, hedeflere ulaşabilmek adına izlenmesi gereken stratejilerin de çalıştayı katılımcıları tarafından analizi gerçekleştirilmiştir. TAÇESE' nin nasıl bir yol izlenmesi gerektiğini konusunda strateji ve strateji politikaları üzerinde fikirlerini beyan ederek katkıda bulunmuşlardır. Uluslararası proje deneyimi olan kamu kurumlarıyla yapılacak eşgüdümlü çalışmalar, çalıştayı çıktılarının sağlık politikalarına ve uygulama rehberlerine dönüşmesine katkı sağlayacaktır. Çalıştayı sonucunda ortaya çıkan strateji, uygulamada izlenecek yol haritası sunularak TÜSEB TAÇESE Anne Sağlığında Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri Çalıştayı sonlandırılmıştır.

1.3 Çalıştay Programı

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB) Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü (TAÇESE) bünyesinde 27 Mayıs 2025 Salı yapılan çalıştay programı ve katılımcıların davetinin amacı; anne sağlığının fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimlerini destekleyerek, sağlıklı bir toplumun temellerini atmak amacıyla etkili projeler, sağlık politikaları planlanması ve geliştirilmesidir (Şekil 1).

Şekil 1. Anne Sağlığında Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri Çalıştayını

A) Davetiye; B) Program

Tablo 1. Anne Sağlığında Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri Çalıştay Programı

SAAT	OTURUM	KONUŞMACI
10.00-10.15	Açılış Konuşması	Prof. Dr. Şirin GÜVEN – TAÇESE Enstitü Başkanı
10.15-10.30	Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü Faaliyetleri	Doç. Dr. Özlem ÖZAYDIN - TAÇESE ARGE Uzmanı
10.30-10.45	TÜSEB Proje Destekleri	Batuhan YEŞİLYURT - TÜSEB Proje Yönetimi ve Destek Daire Başkanı
10.45-11.00	Sağlıkta Uluslararası Yenilikçi İşbirlikleri	Fatih KARADEMİR - TÜSEB Dış İlişkiler Daire Başkanı
11.00-11.15	Ara	-
11.15-13.00	Genel Değerlendirme ve Kapanış	-

1.4 alıştay Uygulama ve Analiz Yöntemi

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB) Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü (TAÇESE) tarafından gerçekleştirilen Anne Sağlığında Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri alıştayına üniversite, dernek, sivil toplum ve kamu çalışanları ve akademisyenlerden oluşan çeşitli katılımcılar katkı sağlamıştır. alıştay hibrit (yüz yüze ve evirim içi katılımlı) olarak gerçekleştirilmiş olup çalıştayda katılımcıların ortak görüşlerini açıkça beyan ettikleri bu tür çalışmalarda, çatı ve alt alan derneklerinin deneyimlerinden yararlanarak hedeflere daha etkin biçimde ulaşılabileceği ve çıktıların uygulama düzeyinde daha verimli sonuçlar doğurabileceği öngörülmektedir. Dolayısıyla, katılımcıların kapsamlı bir analizi gerçekleştirilerek elde edilen sonuçlara göre rapor yazılmıştır.

Çalıştayın açılışı TAÇESE Başkanı Prof. Dr. şirin Güven tarafından yapılmıştır. Katılımcıların kendini tanıtmaları ile devam edilmiştir. Akabinde Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB) tanıtılmış ve TAÇESE'nin misyon, vizyon ve mottosu belirtilmiştir.

Misyon

Ülkemizde; anne, çocuk ve ergen sağlığı alanındaki sorunları tanımlamaya, önlemeye ve tedaviye yönelik; ulusal ve uluslararası çok paydaşlı, kanıta dayalı ileri araştırmalar, projeler geliştiren lider bir kurum olmaktır.

Vizyon

Her anne, çocuk ve ergen için uygulanabilir, geliştirilebilir en yüksek fiziksel ve zihinsel sağlık standartlarının oluşmasına katkıda bulunacak küresel çapta önde gelen bir kurum olmaktır.

Motto

Sağlıklı Anne, Sağlıklı Çocuk, Sağlıklı Nesiller

TÜSEB'in tanıtımında üreten sağlık üçlü sarmal modeli ve planlanan projelerin bu model baz alınarak ilerlemesinin önemine vurgu yapılmıştır (şekil 2).

Şekil 2. TÜSEB Sağlık Modelleri A) Üreten Sağlık Modeli; B) Üçlü Sarmal Modeli

Çalıştayın devamında Doç. Dr. Özlem Özaydın tarafından katılımcılara Türkiye Anne Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsünün faaliyetleri ve çalışmaları hakkında kısa bilgi verilmiştir.

Türkiye Anne Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü (TAÇESE) personeli tam ve yarı zamanlı çalışan akademisyenlerden oluşmaktadır (Şekil 3).

Prof. Dr. Şirin GÜVEN
TAÇESE Başkanı

Ekibimiz

Prof. Dr. Aylin YETİM ŞAHİN
Akademisyen

Doç. Dr. Hüseyin DAĞ
Akademisyen

Doç. Dr. Aysu TÜRKMEN KARAĞAÇ
Akademisyen

Doç. Dr. Özlem ÖZAYDIN
Ar-Ge Uzmanı

Özlem KÖKSAL
İdari Personel

Şekil 3. TÜSEB Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü (TAÇESE) Personeli

TÜSEB Proje Yönetimi ve Destek Daire Başkanı Batuhan Yeşilyurt kendi birimini, biriminin TÜSEB içindeki yerini ve faaliyetlerini kısaca özetlemiştir.

TÜSEB, 2014 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından özel imtiyazlarla kurulmuş, sağlık alanına özgü teknoloji üretimi ve transferine odaklanan stratejik bir araştırma ve proje destek kurumudur. Robert Koch gibi prestijli kurumlar örnek alınarak yapılandırılan TÜSEB'in temel amacı;

- Türkiye'nin sağlık endüstrilerinde yerli üretim kapasitesini geliştirmek,
- Yüksek katma değerli sağlık teknolojileri üretmek,
- Finansal ve yapısal destek politikaları oluşturarak projeleri ticarileştirmektir.

Proje Yönetimi ve Destek Dairesi ise iki ana eksen üzerine yapılandırılmıştır:

- Akademik Araştırma Destekleri: Doktor öğretim üyeleri, doçentler ve profesörlere yönelik, temel bilimsel araştırmaların desteklenmesi, yayın ve laboratuvar çalışmaları için bütçelendirme
- Üreten Sağlık Destekleri (2024 Vizyonu)

Bu yapılanma ile birlikte TÜSEB, koruyan, geliştiren ve üreten üçlü vizyonu ile hareket etmektedir. Finansal destek politikaları incelendiğinde, TÜSEB'in sunduğu desteklerin kapsamı ve miktarı, Türkiye'de benzeri olmayan seviyelere ulaşmıştır. Örneğin; lisans öğrencileri 50.000 TL'ye kadar, yüksek lisans / doktora 200.000 TL'ye kadar, yeni doçentler ve klinik araştırmacılara 3.000.000 TL'ye kadar destek ödenebilmektedir. Stratejik proje grupları ise 90 - 100 Milyon TL'ye kadar proje desteğinden yararlanabilmektedirler.

Destekler sadece bireysel araştırmaları değil, ekip çalışmaları, personel maaşları, burslar ve malzeme giderlerini de kapsamaktadır.

Öne çıkan projeler ve etkilerinden bahsederken Genom Projesi örnek gösterilebilir. Bu proje 428 Milyon TL bütçeli büyük ölçekli genetik araştırma projesidir.

TÜSEB Proje Yönetimi ve Destek Daire Başkanlığı toplamda 20'nin üzerinde özel proje ile 2,5 - 3 Milyar TL'lik aktif bütçe kullanmaktadır. Bugüne kadar 1.600'den fazla aktif proje, 40.000 fikir/proje önerisi incelenmiştir. 6 yılda 1 milyar TL'den fazla fon kullanılmıştır. Bu yıl ilave 1 milyar TL daha yatırım yapılmaktadır.

Odak alanlar arasında ilaç geliştirme, yapay zeka uygulamaları, biyomalzemeler, tanı teknolojileri, tıbbi cihazlar yer almaktadır.

Sayın Yeşilyurt konuşmasına proje başvuru süreci ve değerlendirme sisteminin yapısını açıklayarak devam etmiştir.

TÜSEB, tüm başvuruları TÜSEB Bilgi Yönetim Sistemi (TBYS) üzerinden almaktadır. Bu kapsamda süreç; ön değerlendirme (stratejik uyum analizi), proje çağrısı (uygun görülen fikir sahiplerine davet), bilimsel değerlendirme (uzman hakemler tarafından detaylı inceleme),

sonuçlandırma ve yürütme (hibe miktarının belirlenmesi, izleme ve raporlama) ile sonuç raporlaması (geri bildirim, başarı analizi ve yaygınlaştırma) adımlarından meydana gelmektedir.

TÜSEB'in "kızıl elması", Türkiye menşeli bir sağlık ürününü küresel bir marka haline getirmektedir. Yerli kalp-akciğer makinesi gibi projeler bu vizyonun öncü örnekleridir.

Sonuç olarak TÜSEB "Koruyan, Geliştiren ve Üreten Bir Türkiye" sloganıyla, ülkenin dışa bağımlılığını azaltarak, yerli sağlık sanayisini güçlendirmek amacıyla; genç araştırmacılara, akademisyenlere, özel sektör paydaşlarına doğrudan ve güçlü bir destek sunmaktadır.

TÜSEB Dış İlişkiler Daire Başkanı Fatih Karademir kendi birimini, biriminin TÜSEB içindeki yerini ve faaliyetlerini kısaca özetlemiştir.

TÜSEB Dış İlişkiler Daire Başkanı Fatih Karademir, kurumun uluslararası fon mekanizmalarına erişim stratejileri ve çok taraflı iş birlikleri konusundaki kurumsal kapasitesi hakkında bilgi paylaşımında bulunmuş; çalıştay kapsamında dile getirilen proje fikirlerinin Avrupa Birliği, UNICEF ve WHO gibi uluslararası platformlarla eşleştirilebilmesine yönelik önerilerde bulunmuştur.

TÜSEB, sağlık alanında hem dahili hem de harici araştırma ve ürün geliştirme kapasitesine sahip, National Institutes of Health (ABD), Max Planck Institute (Almanya), RIKEN (Japonya), Medical Research Council (İngiltere) ve INSERM (Fransa) gibi saygın kurumlarla eşdeğer yapıya sahip bir kamu araştırma kuruluşudur.

Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, TÜSEB'in küresel ölçekte görünürlüğünü ve etki kapasitesini artırmak amacıyla; sağlık bilimleri ve teknolojileri alanında uluslararası iş birliklerinin geliştirilmesi, Avrupa Birliği ve uluslararası fon kaynaklarından azami düzeyde faydalanılmasının koordine edilmesi ve nitelikli insan kaynağı yetiştirilmesine katkı sağlanması yönünde çalışmalar yürütmektedir. Başkanlık, kurumlar arası etkileşimleri güçlendiren, çok paydaşlı proje geliştirme süreçlerini destekleyen ve diplomatik-bürokratik kabiliyetiyle stratejik katkı sağlayan bir birimdir. Halihazırda açık veya dönemsel olarak yayımlanan fon çağrılarında Horizon Europe (örneğin Maternal & Child Health, Digital Health), UNICEF (yeni doğan izlem sistemleri), UNFPA ve WHO programları yer almaktadır. Kamu kurumlarının bu tür projelerde yer alması, siyasi ve yapısal güvence sağlaması açısından önem arz etmektedir.

Söz konusu çağrılarının belirli dönemlerde açılıp kapandığı dikkate alındığında, düzenli takibi hayati önemdedir. TÜSEB Dış İlişkiler Daire Başkanlığı bu süreci sürekli olarak izlemekte ve ilgili birimleri proaktif şekilde bilgilendirmektedir. Özellikle Horizon Europe kapsamında anne sağlığına yönelik projeler öncelikli alanlar arasında yer almaktadır. UNICEF'in yeni doğan izlem sistemleri, toplum farkındalığını artırmaya yönelik kampanyalar ve saha odaklı sosyal inovasyon araçları bu bağlamda destekleyici mekanizmalar sunmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarıyla yapılacak ihtiyaç analizleri ve toplumsal etkiyi önceleyen çok paydaşlı projeler, uluslararası fon sağlayıcılar tarafından öncelikli olarak değerlendirilmektedir.

Proje başvurularında sivil toplum kuruluşları, akademik kurumlar, yerel yönetimler, dernekler ve özel sektör temsilcileri ile kurulacak ortaklıklar; hem başvuru sürecinin başarısını

artırmakta hem de proje çıktılarının kamu hizmetlerine entegre edilebilirliğini mümkün kılmaktadır. Ayrıca geliştirilecek projelerin sadece ulusal değil, küresel ölçekte karşılık bulabilecek sürdürülebilir çözümler üretmesi, desteklenme olasılığını da artırmaktadır. Bu kapsamda, ulusal araştırma kurumları, uzmanlık dernekleri ve kamu kurumları arasında geliştirilecek konsorsiyum modelleri, sahadan gelen sorunların bilimsel çıktılara dönüştürülmesini kolaylaştıracaktır.

TÜSEB için sahadaki gerçek ihtiyaçlara dayalı çözümler önceliklidir. Sağlık alanında doğrudan hizmet sunan hekimler, hemşireler, ebe ve diğer sağlık profesyonelleri ile sivil toplum kuruluşları; bu sorunları birebir gözlemleyen paydaşlar olarak en doğru ihtiyaç tespitlerini yapabilme konumundadır. Bu nedenle sosyal çözüm modellerinden tıbbi cihaz ve tanı kitlerine kadar geniş bir yelpazede bilimsel proje geliştirme potansiyeli bulunmaktadır. Kadın sağlığı alanında yerli ve uygulanabilir modellerin geliştirilmesi, TÜSEB'in öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır. Bu süreçte, sahadan gelen her bir öneri bilimsel ve fonlanabilir bir projeye dönüştürülebilecek potansiyele sahiptir.

2. Kapsam Değerlendirmesi

Katılımcıların aktif şekilde görüşlerini dile getirdiği etkileşimli genel değerlendirme bölümünde önemli noktalar öne çıkmıştır. TÜSEB konuşmacıları, katılımcı derneklere elektronik posta yoluyla ulaşmanın etkinliği artıracakđını belirtmiştir. Katılımcılar ise üniversite öğrencilerinin ve asistanların BAP derslerine yoğun ilgi gösterdiğini, TÜSEB projeleri hakkında daha fazla bilgilendirme yapılması hâlinde katılımın artacağını ifade etmiştir. Ayrıca, TÜSEB projelerine dair özel toplantılar düzenlenebileceği ve bu toplantılarda kabul edilmiş örnek projelerin paylaşılmasıyla farkındalığın artacağı belirtilmiştir.

TAÇESE, 2025 yılı için belirlediği hedefler doğrultusunda, bazı maddelere yönelik proje yazımını planladığını, özellikle koruyucu sağlık ve politika geliştirme konularına öncelik verdiklerini açıklamıştır (Tablo 2). Bu alanlarda proje geliştirilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır. Bu bağlamda, herkesin proje konusu önermesi teşvik edilmiş, ancak Türkiye'nin önceliklerinin doğru saptanması gerektiği hatırlatılmıştır.

Tablo 2. Anne Sağlığı Alanlarında Öne Çıkan Konular

KONULAR
Gebelerde/Annelerde klinik bakış açısı ile bağımlılıklara (tütün/dijital bağımlılık) yönelik çalışmaların planlanması
Sağlıkta dijitalleşme adımları ile tele tıp ve e-sağlık uygulamalarının anne sağlığı alanında kullanımının yaygınlaşması, klinik anlamda tanı ve tedavi gibi hizmet imkânlarının ortaya konulabilmesi
Teknolojik gelişmeler ve yapay zekâ teknolojilerinin hayata tam entegre edilmesi ile Kadın Doğum Sağlığı hekimlerinin iş yükünün kolaylaşmasına yönelik çalışmaların planlanması
İlaçların sofistike tedavi sistemlerinin geliştirilmesi ile kronik tedavisinde başarı oranının artırılmasına yönelik çalışmaların planlanması
Sağlık alanında ileri teknolojik uygulama, ürün ve cihazların rutin olarak kullanılmaya başlanması, yapay zekâ, giyilebilir, robotik ve otomasyon teknolojilerinin sağlık sektöründe rutin kullanımı ile hizmetlerin kapsam ve kalitesinin artırılmasına yönelik çalışmaların planlanması
Sağlıkta klinik önemi olan yüksek teknoloji ürünlerinin maliyetlerinin düşmesi ile hastaların ulaşılabilir hale gelmesine yönelik çalışmaların planlanması
Anne sağlığında sağlık ekosisteminin bileşenlerinin oluşturulmasına yönelik çalışmaların planlanması

Biyoteknoloji, nanoteknoloji ve biyomalzeme bilimi gibi disiplinlerin çıktılarının çocuk ve adolesan sağlığı alanına uygulanabilmesi ile çeşitli hastalıklara yenilikçi tanı ve tedavi yaklaşımlarının geliştirilmesi alternatif ve etkin tedavi olanakların sağlanmasına yönelik çalışmaların planlanması

Aile hekimlerinin farkındalığının artırılması, sevk ve kontrol süreçlerinin hatırlatıcı bilgilendirme eğitimlerinin verilmesi

Yenidoğanın anneye etkileşiminin artırılması yönelik eğitimlerinin verilmesi

Anne ile çocuk ve adolesan ilişkilerinin artırılması yönelik eğitimlerinin verilmesi

Görüşülen Temel Konular

- Sezaryen oranları ve politikalar ülkemizin önemli konularından biridir. Sezaryen oranlarının azaltılması için sağlık ekonomisi temelli projeler geliştirilmesi önerilmiştir. Bu kapsamda Robson sınıflamasına dayalı veri takibi sistemlerinin geliştirilmesi gündeme getirilmiştir.
- Afetlerde kadın sağlığı yönetimine yönelik projeler geliştirilmesi ve bununla birlikte dijital izlem modelleri önerilmiştir. Eğitimli personel ve sahaya yönelik uygulamalar için proje desteği gerektiği vurgulanmıştır.
- Anne sağlığında yerli üretim ve geliştirmiş teknolojiden faydalanılması önerilmiştir. Örneğin; postpartum kanama durdurucu tampon, tansiyon ölçümü için kullanılan cilt yaması, hormon replasman ürünleri gibi malzemelerin yerli üretimi tartışılmıştır.
- Yazılım, yapay zeka ve dijital sağlık teknolojileri alanında da ulusal çözümler üretilmesi gerektiği dile getirilmiştir.
- Üretilen yayınların, ürünlerin; fikri haklar ve patent süreçleri hakkında konuşulmuştur. Katılımcılar TÜSEB destekli projelerde telif haklarının dağılımı ve süreçlerine dair bilgi almıştır.
- Uluslararası İşbirliği ve Fonlar hakkında değerlendirme yapılmıştır. WHO, UNICEF, Horizon Europe, TDT gibi kuruluşlarla ortaklıklar kurulabileceği belirtilmiştir. TÜSEB'in uluslararası projelere kamu partneri olarak dahil olmasının büyük avantaj sağladığı vurgulanmıştır.

Çalıştay sırasında öneriler ise; kadın doğum camiasının tüm paydaşlarıyla birlikte yüz yüze çalıştay yapılması, erken doğum, preeklampsi, sezaryen sonrası normal doğum gibi konularda risk tahmin modellerinin geliştirilmesi, anne sağlığı alanında mobil uygulama ve yapay zeka destekli izlem sistemleri üzerine projeler yazılması, TÜSEB destekli dahili projeler üzerinden esnek ve hızlı destek alma yollarının değerlendirilmesi olarak sıralanmıştır.

3. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Türkiye Anne Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü tarafından düzenlenen anne sağlığında sorunlar ve çözüm önerilerine yönelik çalıştay sağlık ve sağlık ilişkili kamu, özel sektör ve üniversitelerden katılım ile gerçekleştirilmiştir.

Çalıştay ile TÜSEB ve Enstitümüz çeşitli paydaşlara tanıtılmış, konu özelinde sorunlar tartışılmış ve gerçekçi çözüm önerileri üzerinde değerlendirmeler yapılmıştır. Bununla birlikte kadın ve anne sağlığı alanında faaliyet gösteren dernekler ile ileriye yönelik işbirliği geliştirme ve yenilikçi projeler yapmak üzere fikir birliği sağlanmıştır.

Bu raporun TÜSEB TAÇESE ve ilgili paydaşlarca değerlendirilerek; multidisipliner ve/veya interdisipliner iş birlikleri çerçevesinde proje üretimini kolaylaştıracak stratejik adımların atılmasına katkı sağlaması beklenmektedir. TÜSEB tarafından sağlanan destek mekanizmalarının açık ve kapsamlı olduğu, sahadaki hekimlerin bu desteklerden daha fazla yararlanması gerektiği vurgulanmıştır.

Tüm katılımcılar, kendi derneklerinde bu konuları tartışarak sonraki çalıştay için öneri getirme konusunda görüş birliğine varmıştır.

Yakın zamanda Ankara'da, yüz yüze ve masa başı formatında çözüm odaklı çalıştay yapılması planlanmıştır.

Ayrıca, aile hekimliği protokollerinin netleştirilmesi ve aile hekimlerinin yönlendirme yapabileceği referans noktalarının belirlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Örneğin, bir aile hekiminin hangi durumda nasıl hareket edeceği, elde edilecek çıktının ne olacağı ve maliyetinin ne kadar olacağı netleştirilmelidir. Katılımcılar, inovatif projelerin bu bağlamda büyük önem taşıdığını belirtmişlerdir.

Bununla birlikte katılımcılar TÜSEB - TAÇESE faaliyetlerinin sahada daha fazla duyurulmasına ihtiyaç olduğu belirtmişlerdir. Elde edilen verilerin, "Sağlıklı Anne, Sağlıklı Çocuk, Sağlıklı Nesiller" noktasında sağlık profesyonellerine, sağlık ilişkili kamu, kurum ve kuruluşları ile uluslararası ve Türkiye odaklı literatüre değerli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu rapor gelecekte anne sağlığı alanında gerçekleşmesi beklenen/istenen gelişmelere ulaşılması adına bir yol gösterici görevi görmesi adına derlenmiş, anne sağlığının geleceğinin şekillenmesine katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

İyi dilekler sunularak çalıştay sonlandırılmıştır.

**TÜS
SEB**
TÜRKİYE
SAĞLIK
ENSTİTÜLERİ
BAŞKANLIĞI

**TÜS
SEB** **TACESE**
TÜRKİYE ANNE, ÇOCUK VE ERGEN SAĞLIĞI
ENSTİTÜSÜ

